

Fortsat referat fra mødet den 22. april 1847. (Transkription v/LMR).

Vi undertegnede Veilby Mænd haver samtlig med hverandre bortleiet Selveiergaardmand Niels Lauersen og hans Efterkommere, for stedse og vedvarende, den fælleds Eiendom, som ligger Norden for den saakaldte Strandvei, som består af 15000 Quadratalen, hvorimod Niels Lauersen for sig og Efterkommere forpligter sig til at betale aarlig 3 Td. Byg, som enten leveres Sognefogeden eller Oldermænden, eller paa hvad andet Sted her i Byen bliver foreviist til hvert Aars Kyndelmisse. Derimod har Veilbymænd forpligtet sig til at overlade Niels Laursen og alle hans Efterkommere den fællende Eiendom til fri Brug og Raadighed, og tillige de nu Kongetiender og den halve Kongetiendede til Byen indkjøbt, overlades disse halvanden Tiende til Niels Laursen og hans Efterkommere (hvad denne Fælledsjord er angaaende) som hans egen, og tillige har samtlige Veilbymænd fritaget Niels Laursen og Efterkommere for alle Kongelige Skatter og Contributioner som nu er, eller for Eftertiden paabudne vorder, Derimod har Niels Laursen forpligtet sig til for sig og Efterkommere at tillade Vandet sit fri Løb på sit jord, hvor det af Vei-Inspektionen er anviist, enten det er Sommer eller Vinter

Samme dag har samtlige Veilby Mænd overladt og tilstået Selveier Gaardmand Peder Jensen og hans Efterkommere den fælleds Eiendom sønden for den førømtalte Strandvei til Erstatning og Vedligeholdelse for den Deel af hans Jord, som han haver overladt Stranden til den Østre ende af hans Jordlod.

Saaledes at være forenet tilstaar vi samtlig med vore Hænders Underskrift.

Veilby d. 10de April 1815

Niels Laursen og Peder Jensen.

For samtlige Veilby Mænd: Sognefogeden Niels Willadsen, Oldermænden Peder Fiil, Niels Jacobsen, Lauris Pedersen, Niels Nielsen, Peder Laursen.(Fol.91 th.)

Aar 1828 d. 5. mai blev Veilbye Sognemænd enige om at nedsætte ovennævnte 3 Tønder Byg til det halve, som er tolv Skjæpper, at kræve for bestandig aarlig, hvilket herved tilstaaes af Undertegnede paa Veilbye Sogns Beboeres Vegne..

Søren P. Kjeldsen, Anders Lausen, Klaus Rasmussen, N.C. Fihl, Johannes Christensen, Villads Nielsen.

At ovenstaaende Afskrift er ensbetydende med det originale Dokument, samt at dette under 29. November 1845 i Rentekammeret er omstemplet med Første klasse nr. 5 og anden Klasse no. I, bevidnes .

Aarhus d. 3die April 1847. / N. J. Wagtmann

Da allerede tidlig i Vinter mangelen blev saare trykkende for den arbejdende Klasse, skal formedelst de høje Priser på Livets Fornødenheder dels formedelst Mangel paa Erhverv, afholdt vi d. 24de Januar en Bysamling for om mulig at skaffe Lindring deri. Imidlertid kunne der ikke tænkes på Indsamling af Rug, da denne Høst kun havde været ringe i det forløbne Åar. Men ifølge Forslag af Gmd. Niels Bomholt blev vi enige i at samle Bidrag i Penge for dermed at indkjøbe Rug, som da skulde sælges til de Indragende med Eftergivelse af 1/3 af Prisen.

Samme Dag blev allerede tegnet 82 Rdl. 2 sk.Gaardmændene Peder Nielsen d.æ., Mads Laursen, Jakob Kjeldsen, Peder Nielsen d.y. paatog sig Ulejligheden med at indsamle Bidragene, og indkjøbe og fordele Sæden. Denne Committe indsendte i April Maaned til Sogneforstanderskabet detailleret Regnskab, som udviste, at der i det Hele var indkommet 99 Rdl.5 Sk, hvorved de havde været istand til at uddele 25 Tdr ½ Skp. Rug dels til den nedsatte Priis 4 Sk. pr. Skjæppe dels gratis.

hvortil vare tilkaldte de ovennævnte fire mænd, som havde forestået den første Ruguddeling.

- 1) Fordi ikke blot Dyrtiden vedblev, men det endog stod til at befrygte, at den tid kunne

Side 122

komme, da det ikke engang var muligt for Betaling at faa den Rug, der befindes, havde Formanden sammenkaldt dette Møde for at raadslaa om, hvilke Foranstaltninger der endnu kunne træffes. Vel kunde man igjennem en af Kjøbmændene i Aarhus erholde Rug, som han vilde forskrive, Men vilde dette være en saa langsom hjælp, at Mangelen muligen kunde være der, førend Rugen kom, og desuden kunde det ved dalende Priser medføre et ikke ubetydeligt Tab for Communen. Derfor foretrak man hellere straks at erfare hvorstort Forraad af de forskellige Kornsorter det endnu var muligt at bringe tilveie, man var tillige enig i, da Hensigten nu var en anden end forrige Gang – nemlig blot at kunne sikre et Oplag - og da der i det hele kun var ringe Forråd tilbage i Byen, **a**) ikke at forlange anden Oplæggelse end den, som laa i, at man forpligtede sig til at bevare et bestemt Forraad for en bestemt Tid, **b**) og derfor træffe en saadan Overenskomst, at dette oplag, som man ikke kunne sende videre blive betydeligt, kunde bevares saa længe som muligt. Til den Ende vil en Bysamling, være at sammenkalde til næste Dag.

- 2) Desuden underrettede Formanden Forsamlingen om, at han ifølge det forrige Mødes Beslutning havde talt med Gaardmand Niels Knudsen, og at denne var villig til at afkøbe Byen den omtalte, hidtil Leie havde, Jord for 50 Rdl.

N.J.Wagtmann, Pihlkiær, N. Bomholt, Niels Christensen, Søren Nielsen Hjortshøi, Peder Nielsen, Mads Laursen, Poul Nielsen Hjortshøj.

Med den d. 27. April afholdte Bysamling opfordredes Bymændene til at tegne sig for et vist Quantum Sæd at have i Behold. Der blev ialt tegnet 14½ Td. Rug, 10 Td. Byg og 12½ Td. Ærter. De samme Side 91 anførte fire mænd paatog sig alene Ulejligheden med at udstede Anvisninger herpaa. Da Hensigten var – ikke som forrige Gang at skaffe de Andragende billigere Midler, men at forebygge formelig Mangel, som kunde opstaa, gjald det at bevare det lille Oplag saa længe som muligt, uden dog at paalægge Kjøberne nogen tvang med Hensyn til Tiden ((?)). Derfor vedtog man følgende Regler:

- 1) Enhver vil opbevare det Quantum, for hvilket han har tegnet sig, til Slutningen af Juli Maaned, forsaavidt det ikke forinden bliver anvist af Commiteen.
- 2) Priserne bestemmer: Rug til 10 Rdl. 4 Sk., toradet Byg 7 Rdl., sexradet Byg 6 Rdl. , Ærter 8 Rdl. pr. Td..
- 3) Det udsælges til Blanding, først Rug og Ærter følge lige med hinanden.

Ifølge Stiftamtets Skrivelse af 27de dennes, skulde jeg hermed tjenstlig have Sogneforstanderskabet erfordret til at tage under Overveielse og saavidt muligt drage Omsorg for , at et saa stort Quantum Rug og Byg kunde tilveiebringes som maaske ansees fornødent til Føde for saadanne Beboere af Sognene, da vi selv - - - - - tilstrækkeligt Jordbrug, indtil indeværende Aars Høst, alt i henhold til Rentekammerskrivelse af 15de Februar 1807 eller saaledes som efter de forhaandenværende Omstændigheder maatte ansees tjenstligt og hensigtsmæssig. Idet jeg føler mig overbevist om, at Sogneforstanderskabet vil foretage alt, hvad der står i deres Magt til at afhjælpe den forhaandenværende Mangel af Fødekor, forventer jeg mig snarest muligt underrettet om Resultatet af Aarets Bestræbelser.

Hasle etc. Herredscontoir d. 29de April 1847 / John Finsen.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE D. 10. MAJ. ((1847)).

Med tilkaldelse af de fire Mænd som ved sidste Bysamling paatog sig Omsorgen med Hensyn til Kornforraadet.

Eftersom det Forraad af Sædevarer som ved frivillige Bidrag var samlet, langt fra ere tilstrækkeligt

til at forsyne Byen indtil Høst, og det synes meget tvivlsomt om fornødent Forraad findes -----
- være at erholde i Aarhus, blev man enig om igjennem Kjøbmand Faurskou at forskrive

123

40 tdr. Rug at have til udsalg. Da det imidlertid er muligt, at Priserne imidlertid kunne falde, og saaledes Tab opstaar ved udsalget, maa saadant Tab som paahvilende Fattigkassen paalignes Sognet. Gaardmand Mads Laursen paatager sig at træffe fornøden aftale med Kjøbmand Faurskou.

Det overdrages Formanden at meddele Herredsfogeden som Svar paa ovennævnte Skrivelse Underretning om, hvad der i Sognet er forfægtet med Hensyn til Forsyning med Sæd..

N.J. Wagtmann, Pihlkiær, N. Bomholt, N. Christensen, Søren Nielsen Hjortshøj, Peder Nielsen, Mads Laursen, Poul Nielsen Kjeldsen, Peder Nielsen.

((Brev til John Finsen, Hasle m.fl. Herredskontor:))

I Anledning af Deres Velbaarenheds Skrivelse af 29de April ((1847)), som jeg modtog den 2. Mai, tillader jeg mig at meddele Følgende:

Veilbys nære Beliggenhed ved Aarhus gjør, at en stor Mængde Mennesker, som leve af Arbeide og søge Fortjeneste i Aarhus, tager Bolig der. Derfor blev allerede i Vinter, da der ingen Leilighed til Erhverv var, ----tiden saa trykkende for mange, at det var nødvendigt at komme dem til hjælp. Men Rughøsten havde i det afvigte Aar været saa ringe i Sognet, at endogsaa Gaardmændene næppe havde tilstrækkeligt deraf til deres eget Brug, ja at flere af dem næsten hele Vinteren havde mattet kjøbe. Under disse forhold kunde der ikke trækkes paa Bidrag af Rug, da denne ikke var forhaanden. Men den 21de Januar holdt vi en Bysamling, ved hvilken vi, efter Forslag af Gaardmand Niels Bomholt, indsamlede Bidrag i Penge, Sagen fandt ogsaa saa gunstig Modtagelse og medvirkede (? plet på papir) at vi kunde disponere over 99 Rdl. 5 Sk., ved Hjælp af hvilke vi saae os istand til i Løbet af Februar, Marts og April Maaned at kunne udddele 25 Tdr.½ Skp. Rug iblandt de trængende dels til nedsat Priis 4 Sk. pr. Skp dels uden Betaling

Efter dette Offer kunde der paa den Tid ikke gjøres mere. Først senere. da det ogsaa blev vanskeligt at erholde Rug tilkjøbs i Aarhus, opstod Frygten for, at der kunne opstaae formelig Mangel. Rug havde, som oven anført, næppe Gaardmændene til eget Forbrug, og høie Sædepriser bragte de Fleste til at sælge af de øvrige Kornsorter, hvad de kunde undvære, saalænge der ingen tilsyneladende Fare var, kunde man afse det Offer, der allerede var bragt, ikke næste frivillige Bidrag, og give befaling til at holde Sæd tilbage, kunde Sogneforstanderskabet ikke ansee sig berettiget (til).

Endelig sammenkaldte jeg d. 26de April ((1847)) Sogneforstanderskabets Medlemmer, og tilkaldte de Mænd der havde paataget sig Uleiligheden med den første Kornuddeling, for i Forening at raadslaae om hvad der videre kunde gjøres. Resultatet blev, at vi den følgende Dag holdt en Bysamling (herefter utydelige ord) Ved denne viste det sig ogsaa, at der kun var lidet at udrette, thi endskjønt der her ikke kunnet være Tale om at gjøre en Gave, men kun at vilde opbevare, hvad der maatte være tilbage, for at sælge ----- i Sognet til gangbare Priser, og endskjønt jeg er overbevist om, at i det mindste enkelte maae, hvad Rug angaaer, berøve sig selv af det nødvendige, fik vi ikke samlet mere end 14½ Td. Rug, 10 Tdr. byg, 12 1/4 Td. Ærter. Med dette ringe Quantum gjalt det altsaa at omgaaes saaledes, at man, dersom virkelig Mangel skulde indtræffe, dog have det i behold, forat der ikke skulde opstaae formelig Hungersnød.

Derfor vedtog vi, dels at det kun maatte sælges til blanding, forat for det første et lige Quantum Rug og Ærter solgtes ad, dels at Priserne skulde sættes nogenlunde høit, nemlig Rug beregnet til 10 Rdl.4 Sk. toradet Byg til 7 Rdl., sexradet Byg til 6 Rdl.og Ærter til 8 Rdl. pr. Td., herved haabede vi nemlig, at dette vort ubetydelige Oplag maatte blive i Behold, -----Folk endnu paa anden Maade kunde skaffe dem deres sædvanlige Rugbrød.

Endelig afholdt vi efter at have modtaget Deres Velbaarenheds Skrivelse et nyt Sogneforstanderskabsmøde d. 10de Mai. Da det Forraad, vi havde kunnet samle i Sognet, var langt fra at være tilstrækkeligt til at forsyne Byen indtil Høst, og da det var at befrygte, at man heller ikke i Aarhus siden ville kunne erholde det fornødne, bestemte vi os til at gaa en Vei, som ogsaa tidligere havde været paa tale iblandt os, nemlig hos Kjøbmand Faurskou i Aarhus at tegne Sognet

for 40 Tdr. Rug af en ladning, han venter hertil i næste Maaned, idet vi da agte ved muligt Tab ved udsalget, saafremt Priserne til den Tid maatte falde, at ligne saadant Tab som paahvilende

124

Fattiggassen på Sognet.

Aarhus d. 12te Mai 1847.

Velbaarne Hr. Cancelliraad Finsen.

Ærbødigst N. J. Wagtmann.

At det i henhold til Frd. 29. Juli 1846 § 38 foretages Valg af Gaardmand Mads Laursen og Sognefoged Peder Nielsen af Weilbøi til Synsmænd for Weilbøi Sogn, af Amtsraadet er approberet, undlader jeg ikke tjenstligen at meddele, i Anledning af Sogneforstanderskabets behagelige Skrivelse af 18de Marts d.a..

Aarhus Stiftamthuus d. 25de Mai 1847. Rosenstand, constit.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE DEN 18. JUNI. ((1847))

Sognereiserne blev ændrede efter den nye Lægdinddeling (Fol. 90), og fordelte paa 35½ Lægd. Den saakaldte Mosevej der i Foraaret er bleven planeret og grøftet (Fol. 90) belægges med Gruus. Arbejdet begynder førstkommande Mandag 8 Dage og udføres med to Læs pr. Td. Hartkorn. Sognemændene som er udnævnte til at syne de mindre Vandløb, overdrages det at lade sig ned- eller indfæste og paa Sognets Regning at anskaffe den dertil befalede Protocol, som derefter bliver at autorisere af Sogneforstanderskabet.

Poul Sørensen havde indgivet Begjæring, at de 100 Rdl., som han endnu skylder paa sit Huus, og som skulde indbetales til førstkommande December-termin, fremdeles maatte blive indestaaende..Dette befaledes imod, at han udsteder en Panteobligation med første Prioritet i Huset, og hvad han senere tilbygger. (side 93, t.h.)

De i den Fol.91 anførte Skrivelse fra Skoledirectionen forlangte Oplysninger blive at meddele (se nedre anførte Skrivelse). En fra Sognebeboerne til Cancelliet stilet Ansøgning om, at Sagen maatte stilles i bero, bilægges samme.

N. Wagtmann, Pihlkiær, Niels Christensen, Niels Bomholt, Johannes Christensen, Søren Nielsen Hjortshøi, Jens Jensen.

I Anledning af den danske Skoledirections Skrivelse af 16. April d.A. Angaaende en Andenlærers Ansættelse ved Vejlbøi Skole, har undertegnede Sogneforstanderskab herved den Ære at meddele de i samme skrivelse forlangte Oplysninger samt Betænkning over Iværksættelse af den paatænkte nye Skoleindretning.

Den nuværende Skolebygning kan ved en Deel Forandringer indrettes saaledes, at der bliver Plads til alle fire Classer, nemlig for de to nederste en Skolestue paa 3 Fag, derpaa 2 Fag til fællede Forstue og Skolestue, og bag ved denne et Værelse for Andenlæreren med Indgang fra førstnævnte Skolestue, 4 Fag paa den anden Side af Forstuen indrettes til Skolestue for de 2 øverste Afdelinger. At Localet for de nederste Afdelinger og nederste Classe fælles for ca. 63, vil blive rummeligt nok, ansee vi for utvivlsomt, og for det tilfælde, at et større antal Børn skulle gjøre en Udvidelse af Skolen nødvendig, da vil saadant kunne skee ved at afkorde Pladsen for enden af den afgivne Leilighed dertil. Istedetfor den Huuslejlighed, som Læreren hidtil har havt til Kreaturer og Sæd, men nu vil medtages til Indretningen af et nyt Locale, vil et nyt Huus til samme Brug blive at opføre.side

Hvad Classeinddelingen og Undervisningstiden angaar, da tror vi det hensigtsmæssigt, at hver af de nu bestaaende to Classer deles, saa at der opstaar 4 Classer, af hvilke Førsteklassen haver de to øverste, Andenklassen de to nederste, og hver Lærer læser Formiddag med den ene, efter middag med den anden af sine Classer.

Weilby Sogneforstanderskab d. 19. Juni 1847. / Ærbødigst [FOL.93 t.h.]

Idet vi tillade os at lade vedlagte Ansøgning fra Flertallet af Sogneforstanderskabets Medlemmer og Bymændene medfølge, undlade vi ikke at tilføie den Erklæring, at ogsaa vi erkjende, at store Byrder allerede hvile paa Sognet, og ansee Skolen for at være i en ønskelig tilstand.

D.u.s.[dato som nævnt foroven]   Ærbødigst
N.J. Wagtmann – N. Christensen..

Efter medfølgende Regning in duplo andrager Omkostningerne af den sindssvage Anders Andersens Underholdning i Randers Hospital fra 1ste Nov. 1846 til 30. April 1847 40 Rdl. 15 4/7 Sk. hvoraf 2/3 ved Paategning paa den ene Regning i henhold til Det Kongelige Danske Cancelli's Resolution af 17. Mai 1836 ere anviste til Udbetaling af Amtsrepartitionsfondet, hvorimod 1/3 Deel 13 Rdl. 2 Mk.5 4/10 Sk. ifølge samme Resolution vil være at udrede af Veilby Sogns Fattigvæsen.

I denne Anledning skulde jeg tjenstligen faa Sogneforstanderskabet anmodet om paa Amtstuen at have det anviste Beløb og derefter behageligen at drage Omsorg for, at Regningens hele og paalydende Sum snarest muligt bliver Hospitalsforstander Nielsen tilstillet.

Aarhus Stiftamthuus den 15. Juni 1847. - Graah. [fol.94 t.v.]

Iflg. Det Kgl. Stiftamthuus` Skrivelse af 2den dennes fremsendes herved 8 Exemplarer af den i sidste Amtsrådsmøde i henhold til Fdr.. 29de Juli 1846 vedtagne Instruction for Sognemændene i de respective Sogneforstanderskabers Districter angaaende Vands Afledning eller Afbenyttelse til Jordens Forbedring, hvilke Sogneforstanderskaber tjenstligen anmodes at besørge fordeelt deels blandt Sognemændene for hvilke Instructioner vil være Regel overensstemmende med den ----- Forordnings Forskrifter, saaledes at hver Sognemand erholder et Exemplar, og dels blandt Sognefogedens og Forstanderskabets egne Medlemmer.

Hasle m.fl. Herreders Contoir. d. 5te Juli 1847. - Ljørring, const.

Undertegnede har i Forening med flere Gaardbeboere undersøgt Vandgrøfterne i Vejlbye Mose og befundet den saakaldte Fællesgrøft for en stor Deel i en meget forfalden og maadelig Tistand, saa at den ikke kan ansees at svare til sin Bestemmelse. Da vi ikke kan faa oplyst, hvem de næste Stykker i bemeldte Grøft tilhører til Oprensning, saa formener vi, at dette maatte være en Sag, der kan anbefales Sogneforstanderskabet til nærmere Overvejelse. Om de Bestemmelser, Sogneforstanderskabet maatte tage i denne Sag, tør vi udbede os Underretning.

Veilby den 7.Juli 1847.

Jakob Kjeldsen, Peder Nielsen, Villads Nielsen.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE D. 14. JULI 1847.

Med Hensyn til ovenanførte Skrivelse ansees det for rigtigst, at de Mænd, som forestaar Tilsynet med den omhandlede Grøft, foranstalte en ny Opmaaling og Inddeling efter Hartkorn, dog saaledes, at kun Hovedparcellerne bliver at tillægge Grøftstykker, hvorhos Vedkommende bliver at Underrette om Dagen, paa hvilken denne Opmaaling vil skee og med Paalæg at sætte de næste Stykker i antagelig Stand inden den af bemeldte Mand bestemte Tid, da i modsat Tilfælde de autoriserede Synsmænd bliver at tilkalde.

Laurs Danielsens Begjæring om 2 Rdl. Til Lægebetaling for hans Sygdom bevilgedes.

N.J. Wagtmann, Pihlkiær, N. Christensen, J.H. Christensen, Jens Jensen, Poul Nielsen Kjeldsen.

Jeg tillod mig for en tid siden at indsende en Regning til Rasmus Frederiksens Dødsbo paa beløbet af den indsendte Regning ved Gaardmand Villads Nielsen Cautionist for 17 Mk.8 Sk., som jeg ikke kan fordre, men derimod resterende 2 Rdl. 3 Mk. 10 sk., deraf overtar jeg den Andeel, som hans Bo kan gøres (el. gives).

Jeg er rigtignok blevet underrettet om, at en Mand ved Navn Jens Væver har faaet hele hans Tilgodehavende udbetalt, dog siger jeg ikke samme med Bestemthed, da det bare er ved Rygtet jeg fremfører sammme, men forinden jeg foretager nogen videre Oplysning desangaaende tillader jeg mig som Creditor i Rasmus Frederiksens Bo at anmode Sogneforstanderskabet at forevise mig Opgørelsen af bemeldte Rasmus Frederiksens Ting. Jeg tror nok Loven hjemler mig denne min Paastand, og vilde det være mig ubehageligt, om jeg skulde se mig nødsaget til at søge høiere Vedkommende angaaende denne Gjenstands Berigtigelse, men saafremt hans Bo er. - - - - - og en enkelt Creditor har fået sit Godhavende udbetalt, maa jeg se mig nødsaget til at foretage mig et Skridt i denne Anledning, som jeg nødig vilde.

Aarhus d. 28de Juli 1847. / Kruse.

Til Sogneforstanderskabet i Vejlby.

Den 22. August. [1847] modtaget Afskrift af den i Sagen Vejlby Sogneforstanderskab ctr. Rasmus Sørensen i Vejlby (se Fol. 88 og 91) ved Hasle etc. Herreders Rets den 30te Juni 1847 afsagte Dom, som lyder:

”Indstævnte Rasmus Sørensen bør til Citanterne Vejlby Sogneforstanderskab betale 8 Rdl. med Renter 4 Sk. pr. a. fra den 30te Januar 1847 indtil Betaling skeer. Processens Omkostninger anføres”

Medfølgende Exemplar af Juli-Hæftet af Arkiv for Handel og Toldvæsen skulde jeg, ifølge Stiftamtets Skrivelse af 17de dennes, med Hensyn til den Side 180 meddelte Artikel ”Om Bissekramhandel især i Jylland” tjenstligen have Sognefortstanderskabet anmodet om at foranledige, at den omhandlede Artikel kan komme til Landalmuens Kendskab og Overveielse.

Hasle etc. Herredscontoir d. 18de August 1847. / John Finsen.

Den 26de August modtaget Anvisning paa 25 Rdl. at hæve af Amtsfattigkassen som hjælp til Vejlby Sogns Fattigkasse, hvilke 25 Rdl. blive modtagen paa Amtstuen d. 26de August.

Ved hoslagt at lade følge et Exemplar af Frd. 9de Juni d. a. angaaende en forandret Indretning med Udnævnelser af de Vidner, der skulde være tilstede ved By-, Herreder og Birketingene m.m., skulde jeg ifølge Stiftamtets Skrivelse af 9de f.m. herved tjenstligst have Sogneforstanderskabet anmodet om i Overensstemmelse med Anordningens § 2 og 3 at iagttage og foranstalte det fornødne til Affattelsen af et Forslag til et Regulativ for Retsvidnerne i Hasle etc. Herreders Jurisdiction.

Hasle etc. Herredscontoir d. 25de August 1847 / John Finsen.

[hermed følger et længere brev fra præsten i Borum]

”Sagens Vigtighed maa undskylde det - - - - - , som turde synes at ligge i det Andragende, jeg hermed tillader mig at fremlægge de ærede Forstanderskaber. Det er desværre en for os alle bekjendt Sandhed, at Retssikkerheden i Aarhus Amt kun staaer i den senere Tid paa svage Fødder. Saa ønskelig en hurtig og gennemgribende Forandring i denne Henseende maatte være for os, saa nødvendig forekommer det mig at være, at der fra vor Side gjøres alt, hvad der staaer i vor magt, til dette Ønskes Opnaaelse. Det turde dog næppe være nok, at hver enkelt eller endog hver By – paa bedste Maade – sørger for sig selv ved Sikkerhedsmidler, men

jeg staaer i den Formening, at vi alle forenede maa søge at gjøre vort til, at Sagen faaer den saa fornødne Offentlighed, paa det at høiere Vedkommende maa kunne indse, at der for os er

127

den største Grund til Klage, og at overordentlige Aarsager ogsaa trængende kræver en overordentlig Hjælp, - - - - tilstaaer jeg meget gjerne, at jeg vistnok er en saare daarlig Talsmand for vor retfærdige Sag, men da En nødvendigen maa bryde Isen og begynde paa Sagen, og da det lader til, at Tiden hængaer, medens at den dygtigere - - - - - for os alle – tilader sig, saa tilgive man mig, at jeg lægger Haand paa Værket. For imidlertid at kunne nære Haab om at faa udrettet noget, vil det være aldeles fornødent, at jeg faaer en nøiere Underretning om Retssikkerheden i hvert enkelt af Amtets Sogne, og beder derfor Sogneforstanderskabets ærede Formænd saa snart og saa nøiagtigt som muligt at meddele mig Underretning om,

1. hvilke Indbrudstyverier der i de sidste to Aar har fundet Sted i de respective Sogne.
2. En i al Korthed forfattet Oversigt over de særegne Omstændigheder, som har været forbunden dermed.

Borum Præstegaard den 26de August 1847. / Ærbødigst, Carsteen.”

Til Fostanderskaberne i Hasle, Weilby, Brabrand og Aarslev Sogne.

For at efterkomme Deres Velærværdigheds Anmodning i Skrivelse af 26de dennes til Sogneforstanderskaberne i Hasle Herred, har jeg hermed den Ære at meddele, at der for Vejlbys Sogns Vedkommende intet bliver at omtale, da dette Sogn hidtil har været saa lykkeligt ikke at blive foruroliget ved saadanne Forstyrrelser af Sikkerheden, som man hører andetstedsfra.

Da De ønskede Svaret snarest muligt, og Tiden forventeligt Høsten ikke er gunstig til at faae et Møde bragt istand, og desuden ingen nærmere Oplysninger ere at indhente, har jeg ikke taget i Betænkning at svare paa egen Haand, hvorimod jeg naturligviis ved første Møde skal forelægge Sogneforstanderskabet Afskrift baade af Deres Velærværdigheds Skrivelse og mit Svar .

Aarhus d. 29de August 1847, Ærbødigst - Wagtmann [forkortet].

Velærværdige Hr. Pastor Carsteen, Borum.

Stiftamtet har under 4de f.M. tilskrevet mig saaledes.

”Ved at tilstille Deres Velbyrdighed hoslagte tre Exemplarer af et af Førstelærer ved den Kgl. Veterinærskole Dr. Med. G.C.Vølf forfattet Skrift, om Hestekjøds Afbenyttelse til Føde for Mennesket ved Levnedsmidlernes nuværende høie Priis, hvilket jeg tjenstligen have Dem anmodet om, ved Fordelingen af samme blandt Sogneforstanderskaberne i Hr. Cancelliraadens Jurisdiktion, tillige at henlede disses Opmærksomhed paa Vigtigheden af den af Forfatteren behandlede Gjenstand, samt iøvrigt at opmuntre dem til at vise sig virksomme for, at det ved Udgivelsen af det ommeldte Skrift tilsigtede Øiemed saa vidt muligt fremmes, hvilket tjenstlig communiceres Sogneforstanderskaberne til behagelig Efterretning, idet hoslagt vedlægges et af de ovennævnte Exemplarer

Hasle etc. Herreds Contoir d. 6. Juli 1847. - Ljørring. [evt.Bjerring]

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE 22. September 1847.

I Anledning af de Fol. 92 omtalte 40 Tdr. Rug, som bleven modtagen af Sognet i Begyndelsen af Juli Maaned, vare de fire ovennævnte Mænd tilkaldte, og vedtog man følgende Forholdsregler:

- 1) Det overblevne Quantum Rug bliver at afhænde til Nutidens Priser snarest muligt.
- 2) Med undtagelse af Søren Hjortshøj, som ikke var tilstede, og Jens Jensen, paatog de andre 8 Mænd, som havde modtaget Rugen, at betale hver for sig det af dem imodtagne Quantum til Kjøbmand Faurschou til Løverdagen d. 2. October, imod at Afbetalingen af det ved Udsalget opstaaede Tab udredes ved Hjælp af næste Aars Ligning saaledes, at Begyndelsen staaer med dem, der havde den største - - - - -balance.

- 3) Forespørgsel gjøres til Stiftamtet, om noget kan være til hinder for, at det opstaaede Tab som paahvilende Fattigkassen medtages i næste Aars Ligning.

128

Med Hensyn til Kjøbmand Kruses Barn (Fol. 94) paatog Formanden sig at underrette ham om, at Forstanderskabet ikke anseer sig berettiget til at udbetale af Fattigkassen den ovennævnte Regning, saa meget mindre som det deri omtalte rygte, at andre Conditioner efter Rasmus Frederiksens død skulle være bleven tilfredsstillede, befandtes urigtige.

Da det var bekjendt, at Hørrødning var foretagen i Byen selv, vedtage man at lade bekjendtgøre, at sligt for fremtiden ikke maatte skee, og at enhver, der findes gjort sig skyldig deri, ville blive dragen til Ansvar derfor.

Da Leergrænsen i Byen misbruges paa den Maade, at der paa adskillige Steder graves for nær til Kjøreveien, at det bliver farligt for de Veifarende, paatog Formanden sig at skrive til Herredsfogeden om hans Bistand for at forebygge det for Fremtiden.

I Anledning af Herredsfogedens Skrivelse (fol.94) om Frd. af 9. Juni vedtog man – for at give Medlemmerne Tid til at gjøre sig bekjendt med dens Indhold – næste uge at holde et nyt Møde for at tage Bestemmelse i den Henseende.

De siden sidst modtagne Forordninger, Placater o.s.v. fremlagdes ligesom ogsaa Fattigregnskabet. N.J.Wagtmann, Pihlkier, N. Christensen, N. Bomholdt, Rasmus Christensen, Jens Jensen, Poul Nielsen Kjeldsen.

[brev til Kjøbmand Kruse]

Med Hensyn til Deres Skrivelse til Vejlbys Sogneforstanderskab af 28de Juli dette Aar angaaende en Fordring, De havde paa afdøde Rasmus Frederiksen, skal jeg ikke undlade at meddele Dem følgende:

Da jeg modtog Deres brev, vare allerede alle Udgifts- og Indtægtsbilag i Anledning af ovennævnte Mands død og Realiseringen af hans Efterladenskaber forelagt mig som Formand for Sogneforstanderskabet og navnlig Fattigvæsenet, da han var Fattiglem. Den udviste ikke, at nogen Fordring paa ham var fremkommet eller tilfredsstillet, alligevel ville jeg ikke besvare Deres Brev, førend jeg ved, at et Sogneforstanderskabsmøde havde indhentet samme Underretning og de andre Medlemmers Mening.. Vanskeligheder med at faa et Møde bragt i Stand, saalænge Høsten staar paa, har gjort, at vi først vare samlede den 22de dennes, hvilket ogsaa er grunden til, at De først nu modtager Svar.

Ved dette Møde paatog jeg mig paa Sogneforstanderskabets Vegne at meddele Dem, at ----? ligesom vi, dersom det af Dem berørte Rygte havde bekræftet sig, vilde have anseet os forpligtede til at gjøre Paastand om Tilbagebetaling af det, der saaledes efter vort Skjønnende ulovligt var forholdt Fattigkassen, saaledes ogsaa mere være af den Formening, at vi ikke kunne være berettigede til af denne at udbetale nogen Fordring, der maatte indløbe paa Rasmus Frederiksen [konto] , der er kommet ved Salget af hans Efterladenskaber.

Da Jens Jensen ----- er nævnt? I Dres brev som den, der skulle have faaet en Fordring betalt af Boet, og da dette efter min Mening ----- have været en utilbørlig Misbrug af hans Stilling som Medlem af Sogneforstanderskabet, jeg ----- den Retfærdighed ogsaa at meddele Dem, at Saadant ikke har været Tilfældet.

Aarhus d. 28de September 1847

Til Hr. Kjøbmand Kruse.

Ærbødigst / NJW.

Højstærede Hr. Cancelliraad.

Som Formand for Sogneforstanderskabet i Vejlbys, tillader jeg mig at udbede mig Deres Velbårenheds Bistand i følgende Sag: Midt i Vejlbys befindes en Mergel Leergrav, som til forskellige

Tider benyttes af Beboerne. Som Udgravningerne greb videre og videre om sig, saaat de endogsaa paa flere steder berører, den langs den planlagte Vei gaende Jordvei saa nær, at det bliver farligt for
129

de Veifarende. el. kunne vi lade de nu opstaaede Huller udfyldes, men dermed komme vi ikke videre, end at den Næste, der vil slippe saa mageligt som muligt til Leer, graver paany, og om ogsaa en enkelt vil lade sig føje og bortvise, saa er det - - - - - ikke enhver, med hvem dette er tilfældet, dels umuligt bestandigt at passe saaledes paa, at det ikke bliver for silde at gjøre Indsigelse. Det synes saaledes nødvendigt for Veiens Sikkerhed, at vi med Øvrighedens Autorisation have bestemt Grændserne for forbudt disse Leerudgravninger maa foretages, for at saaledes den, der efter behørig Bekjendtgørelse herom alligevel kommer Veiens for nær, kan gjøres ansvarlig herfor. I denne Anledning tillader jeg mig derfor på Sogneforstanderskabets Vegne at henvende mig til Deres Velbaarenhed med den indstændige Begjæring, at der snarest muligt maatte foretages noget i denne Sag.

Aarhus den 28. September 1847. Ærbødigst Wgtm.
Velbaarne Hr. Cancelliraad Herredsfoged Finsen.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE 1. OCTOBER. {1847}

I Anledning af det af Herredsfogedens forlangte Forslag til et Regulativ for Retsvidnerne i Hasle etc. Herreders Jurisdiktion (Fol.94) aftaltes det fornødne, og overdrages det Formanden derefter at udarbejde Forslaget.

N.J. Wagtmann, Pihlkiær, N. Christensen, N. Bomholdt, N. Hjortshøj, Jens Jensen, Poul Nielsen Hjortshøi, Rasmus Christensen.

I henhold til Frd. Af 9. Juni d. Aar skulde jeg herved tjenstligt anmode de respektive Sogneforstanderskaber om behageligen ved deres Delegerede (én af hvert Sogneforstanderskab) at ville give Møde paa Aarhus Raadhuus Fredagen den 22de October førstkommende om Formiddagen kl. 10 for at afgive Betænkning og Forslag angaaende Retsvidnerens Udnævnelse, Bestemmelse af deres Løn o.s.v. for Hasle etc. Herreders Jurisdiktion, hvorefter Forslaget bedes mig tilstillet for med min Betænkning at afsendes til Amtsraadet.

Hasle etc. Herredscontoir d. 5. October 1847. John Finsen.

oOo

Det Kongelige Danske Cancelli har under den 23de f.m. tilskrevet Skoledirektionen saaledes:

Efter at Cancelliet har modtaget Hr. Kammerherre og Deres Høiærværdigheds behagelige Betænkning af 26. Juli sidstleden, hvori fremsættes Forslag til Veilby Skoles Udvidelse og Ansættelse af en Andenlærer ved samme i henhold til Cancelliets Skrivelse af 6. April dette Aar, skulde Cancelliet herved tjenstligt melde, at Veilby Skole bliver at dele i to paa hverandre følgende Klasser efter Børnenes Alder og Kundskabsgrad, men uden hensyn til Kjønnsforskelle, saaledes at indbyrdes Undervisning ikke anvendes i nederste Klasse, og at den nuværende Skolebygning bør gjøres den fornødne Indretning derefter saaledes som af Sogneforstanderskabet i den medfulgte Erklæring foreslaet, og bør der derfor opføres et Huus paa 6 á 7 Fag ved Skolen til Lærerens Kreaturer og til Lade.

Ved skolen bliver at ansætte en duelig Seminarist som Andenlærer med en Løn af 150 Rdl. i Penge, fri Bolig i Skolebygningen og ti (el. to ?) Favn Brænde eller 6 læs Tørv à 50 Snese til eget Brug. I Regelen bliver Undervisningen i Skolens to øverste Klasser at besørges af dens Førstelærer og i de to nederste af Andenlæreren, dog kan, hvis Omstændighederne maatte gjøre saadant hensigtsmæssige, heri foretage Modifikationer af Sogneforstanderskabet paa Skoledirectionens Approbation.

De med Hensyn til denne Ordning af Skolevæsenet i Veilby Sogn fornødne Foranstaltninger bør fuldføres i Løbet af Sommeren 1848, saaat den nye Indretning af Skolen kan træde i Kraft til November 1848.

Sluttelig tilføies, at det ikke, som af Hr. Kammerherre og Deres Høiærværdighed forestillet, kan tilstaaes Veilby Sogn noget Bidrag af Skolelærers Hjælpekasse til Andenlærerens Løn.

130

Hvilket herved tjenstligt meddeles det ærede Sogneforstanderskab til Behagelig Efterretning og videre fornøden Foranstaltning.

Aarhus d. 7. October 1847.

Paa Hr. Stiftamtmandens og egne Vegne. (en underskrift her).

Til Sogneforstanderskabet for Veilby Sogn.

oOo

At Cand.Juris Grøndlund af det Kgl. Danske Cancelli er beskikket til Poliassitent her i Jurisdictionen, og at hans Ophold foreløbig er hos Hr. Kammerjunker Folsach, Wedelslund, indtil hans Bopæl kan vorde indrettet hos Gdmd. Hans Pedersen i Galthen, samt at han er bemyndiget til modtage Anmeldelser om Forbrydelser eller andet ulovligt og derom anstille Undersøgelse, saavel som have lejlighed dertil gives, søge at bilægge de Politisager, som efter Anordningerne ere Gjenstand for mindelig Afgjørelse, skulde jeg ikke unnlade hermed tjenstligst at meddele Forstanderskabet med Anmodning om, naar Lejlighed maatte indtræffe, at meddele Assistenten alle de Oplysninger, der kunne formodes at lede til Opdagelse saavel af Tyverier eller andet ulovligt som af Personer, der efter deres Forhold og Stilling, maae betragtes som Løsgængere eller Betlere.

Hasle etc. Herreders Contoir 15. Oct. 1847.

I Cancelliraad Finsens Fraværelse,

Bjerring.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE D. 20. OCTOBER [1947]

Det vedtoges, at det Udhus som skal ombygges i Anledning af den foreslaaede Omdannelse af Skolen, opføres i en Størrelse af 6 Fag til 3 Alens Længde og i en Widde af 10 Alen. Man var enig i, at Bestemmelsen om den Maade, hvorpaa Omkostningerne bør anvendes, ikke tages, førend Skolelæreren i forening med Skoleforstanderen og en Tømmermand have gjort et Overslag, og Sogneforstanderskabet derefter indhenter Bymændenes Mening.

Skoleexamen afholdes af 28de og 29de October.

N.J.Wagtmann, Pihlkiær, N. Christensen, Niels Bomholt, Chr. Christensen,

Søren Nielsen Hjortshøj.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE 29. OCTOBER [1947]

[Område med skade på papiret i protokollen] - Anders Andersen har anmodet Forstanderskabet om en Attest om hvorvidt Forstanderskabet har noget imod, at der opføres Slagteri i den af ham købte Deel af Peder Christensen Huus. Man var enige i at meddele ham en samtykkende Attest.

Det Torsdagen dagen den 26de udarbejdede Overslag over Omkostningerne ved Forandringerne med Skolebygningen fremlagdes, og udviste 1) at Udhuset, naar dertil benytttes Egeundertømmer, anslaaes til 268 Rdl. 5 Mk. 10 Sk. men naar dertil benytttes Fyrreundertømmer 241 Rdl. 2 Mk. 13 sk. 2) at Skolelokalernes Indretning vilde medføre, naar Steengulv lægges, en Udgift af 298 Rdl. 5 Mk. 8 Sk. naar Brædegulv lægges, 286 Rdl. 2 Mk. 8 Sk. Derefter bestemte Forstanderskabet sig for brugen af Egetømmer til Udhuset, og Brædegulv i Skolestuerne. Med Hensyn til den Maade, hvorpaa Udgifterne – 555 Rdl. 2.2.- man ønsker udredede, mente man at kunne, efter indhentet Approbation, anvendt den Sognet tilhørende Bankactie og paa ligne det øvrige næste Aar, dog saaledes at dette sidste først forelægges en Bysamling.

N.J.Wagtmann, Pihlkiær, N. Christensen, N. Bomholt, Johannes Christensen, Søren Nielsen Hjortshøj, Jens Jensen, Poul Nielsen Kjeldsen.

At undertegnede Sogneforstanderskab ikke har noget imod, at herværende Huusmand og Slagter Peder Christensen, (her stor afstand til næste ord) Fag, til Beboelse, af det ham tilhørende og iboende Huus, til Indsidder Ander Andersen her i Byen, bliver herved efter Forlangende bevidnet. Vejlby Sogneforstanderskab d. 8. Nov. 1847. (underskrifterne).

Paa de Fol. 92 og 95 omtalte to Tdr. Rug befandtes ved Opgørelsen af Regnskabet over Udsalget, Tabet at have været 112 Rdl. 5 Mk. 10 Sk.

N. J. Wagtmann, Pihlkiær, N. Christensen, N. Bomholdt, Jh. Christensen, Jens Jensen, Søren Nielsen Hjortshøj, Mads Laursen, Jacob Kielsen, P. Nielsen.

SOGNEFORSTANDERSKABSMØDE D. 1ste DECEMBER. [1847]

Til i Forening med Sognepræsten at udgjøre Vælgercommitteen ved de forestaaende Valg. Paa Sogneforstandere udvalgte Søren Hjortshøj og Jens Jensen. Valget bestemtes at skulde staa Fredagen den 16. December.

Fattigregnskabet fremlagdes, ligesom de siden første Møde vedtagne Placater, Anordninger o.s.v. N.J. Wagtmann, Pihlkiær, N. Christensen, N. Bomholdt, Jh. Christensen, Jens Jensen, Søren Nielsen Hjortshøj

Paa en Ansøgning fra Lucas Andersen om at blive ansat som Retsvidne ved Hasle etc. Hereders Ret, meddeltes følgende Attest: At ovennævnte Supplicand, Gmd. Lucas Andersen her i Byen, besidder en naturlig, god og vel oplyst Forstand, sund Dømmekraft, god Opfatningsevne, og har hidtil ført et ustraffeligt Liv, bliver herved efter Forlangende attesteret.

Vejlby Sogneforstanderskab den 1ste Dec. 1847. (alle Underskrifter).

I Vejlby auledes i det afvigte Aar saa lidt Rug, at endog flere af Gaardmændene fra Vinterens Begyndelse af selv maatte kjøbe, hvad de behøvede. Da derfor Trangen begyndte at ytre sig i Vinter iblandt de fattigere Beboere, kunde vi kun hjælpe imod samme ved i Januar at indsamle frivillige Gaver af Penge, hvorved vi så os i stand til at indkjøbe ca. 25 Tdr. Rug, som vi i de tre følgende Måneder, udlodder dels til billig Priis – 4 Sk. pr. Skp. - dels gratis. Senere begyndte der at vise sig frygt for at formelig Kornmangel kunde opstaae, hvorfor en Bysamling afholdes den - - - - April, hvor Mændene opfordredes til at tegne sig for et vist Quantum Sæd at have i behold til Udsalg til bestemte priser, der blev kun samlet: af Rug 14 1/4 Td, af Byg 10 Tdr. og af Ærter 12 1/2 Td. Saaledes viste det sig, at Byen ingenlunde vilde kunde forsørge sig selv med Sæd indtil Høsten, og til samme Tid. naar Rug næppe at ----- i Kjøbstaden. Derfor haabe vi til den Udvei, at tegne Sognet for 40 Tdr. Rug af en Ladning som Kjøbmand Faurschou havde forskrevet og -----, med det Tilføiende i Sogneforstanderskabets Protocol, - som vi ogsaa i en Skrivelse af 12te Mai til Herredsfogeden tillode os at ytre, - at vi agtede ved muligt Tab ved Udsalget, saafremt Priserne maatte falde, at ligne saadant Tab som paahvilende Fattigkassen paa Sognet.

Forinden det omtalte Forraad ankom og blev udsolgt, vare Priserne dalede i den Grad, at vi ved Salget af ovennævnte 40 Tdr. havde faaet et Tab af 112 Rdl. 5 Mk. 10 Sk. Enskjønt det vel endnu forkommer os at være den rette Maade at bringe denne Sag i Verden paa, at vi lade dette Tab gaae af Fattigkassen og bringe det i Beregning ved den Ligning, som nu skal lægges for det følgende Aar, have vi dog fast ønsket høiere Approbation.

Derfor tillade vi os at henvende os til Dres Høivelbaarenhed med Forespørgsel, om ikke bemeldte Tab 112 Rdl. 5 Mk. 10 Sk. som paahvilende Fattigkassen kan indføres i Fattigligningen for næste

Aarhus d. 6te December 1847.
 Ærbødigt på Vejlbj Sogneforstanderskabs Vegne, NJW
 Hvlb. Hr. Kammerherre Gra

Skrivelse fra Politiassistent Grønlund af 1ste Dec., at han har taget Bolig hos Gmd. Hans Pedersen Viskum i Annexgaarden i Galten.

Den 3die December Modtaget fra Stiftamtet Anvisning paa 4/9 [?] af Beløbet for A. Andresens Unerholdning i Randers Hospital fra 1ste. Mai til 31te October 20 Rdl.paa Amtsrepartitionsfondet, Samme Dag, efter at have hævet det, afsendt det hele Beløb 30 Rdl. 10 2/4 [?] Sk. Til Hospitalsforstander Nissen.

At der ved Vejlbj Sogns Fattig- og Skoleregnskaber for 1846 er fundet at erindre
 a) Med Hensyn til Fattigregnskabet: at den Vejlbj Fattigvæsen tildelte Understøttelse af Amtsfattiggkassen for Aaret 1846 ikke findes ----- som Indtægt.
 b) Med Hensyn til Skoleregnskabet ”at Amtets Skema ikke nøie er fulgt meddeles hermed tjenstligen til behagelig Efterretning og Iagtagelse for Fremtiden.

Aarhus Stiftamthuus den 6te Dec. 1847. / Graah.
 Til Forstanderskabet for Vejlbj Sogn

Ved behagelig Skrivelse af 6. d.m. har Sogneforstanderskabet forespurgt om, at ved Indkjøb af Korn i Dyrtiden opstaaet Tab af 112 Rdl.5 Mk.10 Skilling maatte kunne afholdes af Vejlbj Sogns Fattigkasse og bringes i Beregning ved Ligningen for det kommende Aar. Foranlediget heraf forbigaaer jeg ikke tjenstligen at meddele, at forsaavidt det af Forstanderskabet tilveiebragte Quantum Korn udsolgt og anvendt til saadanne Personer, der, saafremt de ikke var ydet den dem tildelte Hjelp, ellers maatte befrygte at ville have faldet over paa Fattigvæsenet, skjønnes det, i Henhold til det Kgl. Dsk. Cancellis Resolution C.t. No. 17 af 1ste Mai 1847, ikke anden end at det omhandlede Tab ville kunne udredes af Fattigkassen og indregnes under næste Ligning.

Aarhus Stiftamthuus d. 10. Dec. 1847.
 Til Sogneforstanderskabet for Veilbye Sogn. / Graah.

Den 16de December afholdtes en Bysamling, ved hvilken foretoges 1) Skolesagen. Flertallet stemte for, at et Laan skulde gøres paa 200 Rdl., som var at tilbagebetale i Løbet af 2 år, og det øvrige af den beregnede Overslagssum indrages under næste Aars Skoleligning. 2) Valgsamling. Da de tre Sogneforstandere Niels Christensen, Skolelærer Pihlkjær og Jens Jensen efter Tuur fratræde ved dette Aars Slutning, foretages nyt Valg. Af 40 Valgberettigede mødte 27, og faldt Stemmerne saaledes:

Peder Nielsen d. æ.	23	Stemmer
Mads Laursen	22	”
Niels Just	16	”
Peder Nielsen d.y.	13	”
Niels Knudsen	5	”
Christen Mikkelsen	1	”
Anders Sørensen	1	”

Altsaa bliver det Peder Nielsen d.æ., Mads Laursen og Niels Just, som næste Aar tiltræde som Sogneforstandere, hvilket udfald bliver at indberette til Stiftamtet til Approbation.

Forsørgelsesplanen blev lagt for det kommende Aar, og bestemt som hermed anført i

134

Fattigprotokollen Fol.12. Derefter bliver for Fattigvæsenets Vedkommende at paaligne pr. Td.

Hartkorn i Penge 5 Sk., Rug 14 Potter, Byg 14 Potter, Tørv 7 Snese.

Da Laurs Dragons Kone havde havde begjært Lægehjælp for hendes Kirtelsyge Børn, vedtog man, vi vilde komme hende til Hjælp med at betale Apoteksregningen for det første for et Fjerdingaar.

N.J. Wagtmann, Pihlkjær, N. Christensen, N. Bomholdt, Chr. Christensen,
Søren Nielsen Hjortshøj, Jens Jensen, Poul Nielsen Kjeldsen.

Med Skrivelse af 6te Dec.[1847 har Deres Høivelbaarenhed communiceret Weilbye Sogneforstanderskab, at der med hensyn til Fattigregnskabet er fundet at erindre, at den Weilbye Fattigvæsen tildelte Understøttelse af Amtsfattigkassen for Aaret 1846 ikke findes beregnet som Indtægt.

Ved i denne Anledning paany at gennemgaa saavel Fattigvæsenets Protokol og Regnskaber som Sogneforstanderskabets Forhandlingsprotokol for 1846 baade før og efter min Embedstiltrædelse har jeg ikke fundet nogen Meddelelse om, at en saadan Understøttelse er tilstaaet Weilbye Fattigvæsen eller oppebaaret af samme. Jeg henvendte mig derfor paa Amtstuen for der at søge nærmere Oplysning, og modtog der af Amtsforvalteren Hr. Justitsraad Bjørg den Underretning, at hellingen saadan Udbetaling er sket. Det maa derfor formentlig være tilfældet, at den udfærdigede Communication om den tilstaaede Understøttelse paa én eller anden Maade – maaske ved Embedsvaccansen – ere gaaen Fail.

Da det imidlertid af Deres Høivelbaarenheds Skrivelse ses, at denne Understøttelse er tilstaaet Weilbye Fattigkasse, og af Amtsforvalterens Erklæring, at den ikke er udbetalt, og da Fattigkassen kan behøve al den Hjælp, den kan faae, tillader jeg mig at udbede mig en Anvisning, for at kunne have samme og derefter føre den til Indtægt for Weilbye Fattigkasse.

Aarhus d. 18. December 1847.

Højvelbaarne Hr. Kh.Stiftamt.Graah.

Allerærbødigst N.J.W. Sgnpr.
Formand for Sgnfstsk.

Følgende tre af de nuværende Meddlemmer af Weilbye Sogneforstanderskab, Gmd. Niels Christensen, Skolelærer Pihlkjær, Gmd. Jens Jensen skulde efter Tuur fratræde ved dette Aars Slutning. Derfor afholdt undertegnede Valgcommitee, efterat Valglisterne havde været fremlagt i den lovbefalede Tid, den 16de December en Valgsamling i Weilbye, forat nyt Valg kunde staa. Af 40 Valgberettigede mødte 27, og ved Stemmegivningen faldt Valget paa:

Peder Nielsen den ældre	med 23 Stemmer	
Mads Laursen	22	”
Niels P. Just	16	”

Idet vi indstiller disse tre mænds Valg til høiere Approbation, skulde vi, skjøndt vi ikke skjønner, at der deri kan findes nogen lovlig Forhindring, ikke unnlade at bemærke, at Peder Nielsen d.æ. er Stedsøn til nuværende Sogneforstander Niels Bonholt, og Mads Laursen Stedfader til nuværende Sogneforstander Poul Nielsen Kjeldsen.

NJW, Søren Hjortshøi, Jens Jensen.

Weilbye d. 19de Dec. 1847.

Hvb. H. Kh. Stiftamtmand Graah.

Næstsidste Skrivelse modtaget tilbage med følgende Paategning:

Høit at bemærke, at den indbemeldte Anvisning er udfærdiget d. 2. Sept 1846 samt at samme herefter ikke længere er gjældende og ikke vil være at udbetale, anvises der Veilby Sogn ved

135

Amtsraadmødet 26de August s.a. tillagte Understøttelse , 20 Rdl., skriver Tyve Rigsbankdaler, til Udbetaling af Aarhus Amts Fattigkasse

Aarhus Stiftamt d. 24de Dec. 1847.

Graah.

At jeg intet har at erindre imod det den 16de dennes foretagne Valg til tre nye Medlemmer af Veilby Sogneforstanderskab, og hvorefter Gaardmændene Peder Nielsen den ældre, Mads Laursen og Niels P. Just skulle indtræde i Sogneforstanderskabet, undlader jeg ikke, i henhold til Frd. 13 August 1841, tjenstligen at meddele til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse for Vedkommende.

Aarhus Stiftamthus d. 24. Dec. 1847.

Efter Fuldmagt – Noor.

..